



## נייר עמדה

# ארגון הפרמדיקים הישראלי

## הצבת מכשירי החייאה בבתי ספר

פברואר 2016

### רקע:

חוק הצבת מכשירי החייאה במקומות ציבוריים, תשס"ח-2008 אושר בכנסת והתקנות עברו נחקקו בשנת 2014. בתי ספר אינם נכללים ברשימת המקומות המחויבים להחזיק מכשירי החייאה לפי חוק זה.<sup>1</sup>

מטרת נייר עמדה זה היא לבחון האם נכון להמליץ על הצבת מכשירי החייאה (דפיברילטור חצי אוטומטי – AED) בבתי ספר, והאם ישנן המלצות נוספות.

### לפי הוראות משרד החינוך, על כל מורה במהלך ההכשרה לעבור קורס עזרה ראשונה:<sup>2</sup>

- כל מכללה וסמינר למורים חייבים להכשיר כל מורה בקורס מגישי עזרה ראשונה שמשכו 30 שעות.
- חובה שבכל בית ספר יוכשרו שני מורים לפחות כמגישי עזרה ראשונה.
- כל בוגר קורס מגישי עזרה ראשונה מחויב, בצמוד ולפני תום שנה ממועד תום ביצוע ההכשרה הבסיסית, לבצע רענון שמשכו 6 שעות, פעם בשנה.
- כל בוגר קורס מגישי עזרה ראשונה שלא ביצע רענון בתום השנה תישלל ממנו התעודה ולא יהיה כשיר לשמש מגיש עזרה ראשונה.
- השתלמות החייאה בהיקף של 4 שעות מיועדת לסגלי הוראה/לגננות ולסייעות שאין באפשרותם לבצע את הקורס במלואו.

<sup>1</sup> חוק הצבת מכשירי החייאה במקומות ציבוריים, תשס"ח-2008  
<sup>2</sup> הוראות קבע נוהלי שעת חירום במערכת החינוך עה/2(ב) תשרי התשע"ה - אוקטובר 2014



### מסקירת ספרות עולות הנקודות הבאות:

- בארצות הברית מתים כל שנה כ-5000 ילדים מחוץ לכותלי בית החולים, שלא עקב טראומה.<sup>3</sup>
- בארצות הברית מתרחש דום לב בילדים בבית ספר, באחד מתוך כ-100 בתי ספר כל שנה.<sup>4</sup>
- במחקר שנערך בין השנים 2009-2011 בלמעלה מ-2000 בתי ספר בארצות הברית, נמצאו 59 מקרים של דום לב, מתוכם 26 תלמידים (44%), ו-33 מבוגרים (56%). מכשיר AED היה בשימוש ב-85% מכלל המקרים, ושוק חשמלי ניתן ב-66% מהמקרים. **מסקנת מחקר זה היא כי מומלץ לעודד הצבת מכשירי החייה בבתי ספר.**<sup>5</sup>
- בעולם המערבי מקובל להציב מכשירי החייה בבתי ספר, דוגמת ארה"ב<sup>6</sup>, אנגליה ועוד.
- יש לציין כי לא נמצאו מחקרים מקומיים, מישראל, הבוחנים את הנושא.

### דין:

- הכשרה בעזרה ראשונה מבוצעת בלאו הכי כחלק מהכשרות החובה במערכת החינוך, בכל קורס עזרה ראשונה והחייה נלמד ומתורגל השימוש במכשיר דפיברילטור חצי אוטומטי – AED.
- חשוב לציין כי מדובר במכשיר פשוט וקל מאד לתפעול, המותאם בשל חשיבותו לשימוש גם ע"י הדיוטות.
- מסקירת הספרות עולה כי ישנם אירועי דום לב בילדים בבתי ספר, וכי בשני שלישי מאירועי דום הלב שבהם חובר דפיברילטור, המליץ המכשיר על מתן שוק חשמלי.
- בכל שיחה למוקדי ההצלה והחירום הרפואי ניתן לקבל מענה מיידי והדרכה טלפונית כיצד להשתמש במכשיר – כחלק מתפיסת ההפעלה והנהלים של מוקדים אלו בנושא הדרכה טלפונית בזמן אמת.
- בכל הפרוטוקולים וההמלצות של ארגוני החירום וארגוני הגג של ההחייה בעולם מובהר כי בכל מקרה של דום לב מחוץ לבית חולים – חובה לחבר דפיברילטור לזיכרון או אי-הצורך במתן שוק חשמלי – אשר במידה ומומלץ, הינו פעולה **מצילת חיים**.

<sup>3</sup> Atkins DL et al. Epidemiology and outcomes from out-of-hospital cardiac arrest in children: the Resuscitation Outcomes Consortium Epistry-Cardiac Arrest. Circulation. 2009; 119: 1484– 1491

<sup>4</sup> Lotfi et al. Cardiac Arrest in Schools. Circulation. 1374-1379 :116 ;2007

<sup>5</sup> Drezner JA, et al. Outcomes from sudden cardiac arrest in US high schools: a 2-year prospective study from the National Registry for AED Use in Sports Br J Sports Med 2013;47:1179–1183. doi:10.1136/bjsports-2013-092786

<sup>6</sup> Gilchrist S, Schieb L, Mukhtar Q, Valderrama A, Yoon P, Sasson C, et al. A summary of public access defibrillation laws, United States, 2010. Prev Chronic Dis 2012;9:110196



## המלצה:

- לאור כל האמור לעיל, ארגון הפרמדיקים הישראלי ממליץ על הצבת מכשירי החיאה (דפיברילטור חצי אוטומטי – AED) בבתי הספר במדינת ישראל, כיוון שמדובר במכשיר מציל חיים – הנותן מענה מיטבי במקרים בהם כל שנייה שעוברת ללא טיפול היא בעלת השפעה גורלית על סיכויי ההישרדות של המטופל.
- לא זו בלבד, אלא שארגון הפרמדיקים הישראלי ממליץ לצייד מכשירים אלו גם במדבקות דפיברילציה המיועדות לטיפול בילדים, בנוסף למדבקות המיועדות לטיפול בחולה המבוגר.